

Розглянемо основні механізми, які використовує ЄС для підвищення конкурентоспроможності на макрорівні (рис. 2).

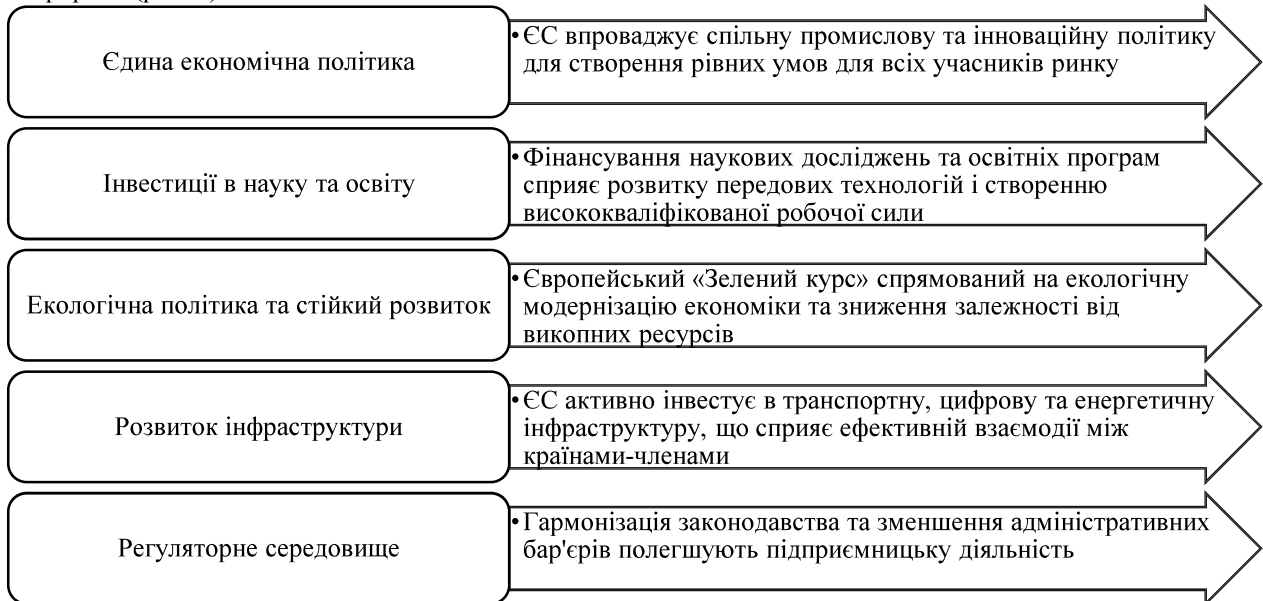

Рис. 2. Основні механізми підвищення конкурентоспроможності держави

Джерело: сформовано автором на базі [1,2,3]

Отже, досвід ЄС показує, що підвищення конкурентоспроможності потребує комплексного підходу на всіх рівнях управління. На мікрорівні важливими є інновації, людський капітал та якість управління. На макрорівні – стратегічні інвестиції, ефективне регулювання та екологічна модернізація. Використання цих механізмів дозволяє формувати стійку та конкурентоспроможну економіку.

Для досягнення сталого економічного розвитку необхідно забезпечити синергію між мікро- та макрорівневими механізмами управління конкурентоспроможністю. Це включає стимулювання підприємництва, розширення інвестицій у технології, інтеграцію у світові ринки та створення сприятливих умов для бізнесу. Досвід ЄС підтверджує, що успішна реалізація стратегічних механізмів сприяє не лише економічному зростанню, а й підвищенню добробуту громадян, екологічній стійкості та соціальній стабільності.

Таким чином, з огляду на сучасні виклики, країнам, що прагнуть підвищити свою конкурентоспроможність, варто враховувати європейські підходи та адаптувати їх до власних умов. Впровадження інновацій, посилення міжнародної співпраці та вдосконалення регуляторного середовища є ключовими напрямками для побудови міцної та конкурентоспроможної економіки.

Список використаних джерел

1. Бондар Ю.А., Легінькова Н.І. Перспективи збільшення експорту українських товарів до європейських ринків. *Світ наукових досліджень. Вип. 11* : матеріали Міжнар. мультидис. наук. інтернет-конф., 22-23 липн. 2022 р. Тернопіль, Україна – Переворськ, Польща, 2022. С. 13-17
2. Горбаль Н., Когут У., Моторнюк У. Дослідження конкурентоспроможності ЄС та його країн-членів. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. №3(1). С. 193-203
3. Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка: монографія / за ред. О.Є. Кузьміна, О.Г. Мельник, Н.І. Горбаль. Львів: Міські інформаційні системи, 2021. 190 с.
4. European Commission (2020). Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussels: ЕС.

О.Ю. Будякова, к.е.н., доцент, доцент кафедри смарт-економіки

Ю.М. Суддя, магістрант

Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ, Україна

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ

Згідно з визначенням Міжнародного стандарту соціальної відповідальності ISO 26000: «Організації в усьому світі та їхні зацікавлені сторони дедалі більше усвідомлюють необхідність та переваги соціально відповідальної поведінки. Метою соціальної відповідальності є сприяння сталому розвитку» [1].

Ефективність діяльності організації по відношенню до суспільства, в якому вона працює, та її вплив на навколишнє середовище стали критично важливими частинами вимірювання загальної ефективності організації та її здатності продовжувати ефективно функціонувати. Частково це є відображенням зростаючого визнання необхідності забезпечення здорових екосистем, соціальної справедливості та належного управління організаціями. У довгостроковій перспективі діяльність усіх організацій залежить від здоров'я екосистем світу. Організації стають об'єктом більш пильної уваги з боку різних зацікавлених сторін. Сприйняття та реальні результати діяльності організації у сфері соціальної відповідальності можуть впливати, між іншим, на [1]:

- конкурентні переваги;
- репутацію;
- здатність залучати та утримувати працівників або членів організації, клієнтів, покупців, замовників чи користувачів;
- підтримку морального духу, відданості та продуктивності працівників;
- відношення інвесторів, власників, донорів, спонсорів та фінансової спільноти;
- відносини з компаніями, урядами, засобами масової інформації, постачальниками, колегами, клієнтами та громадою, з якими працює організація.

Міжнародний стандарт ISO 26000 містить рекомендації щодо основоположних принципів соціальної відповідальності та залучення зацікавлених сторін, основні теми та питання, що стосуються соціальної відповідальності, а також шляхів інтеграції соціально відповідальної поведінки в організацію. Міжнародний стандарт підкреслює важливість результатів та покращення показників у сфері соціальної відповідальності.

Відповідно до міжнародного стандарту ISO 26000 «Сталий розвиток – це інтеграція цілей високої якості життя, здоров'я і процвітання й соціальної справедливості та збереження здатності Землі підтримувати життя в усьому його розмаїтті. Ці соціальні, економічні та екологічні цілі є взаємозалежними та взаємодоповнюючими. Сталий розвиток можна розглядати як спосіб вираження більш широких очікувань суспільства в цілому» [1].

Суттєвою характеристикою соціальної відповідальності є готовність організації включати соціальні та екологічні норми у процесі прийняття рішень та нести відповідальність за вплив своїх рішень та діяльності на суспільство й навколишнє середовище. Це передбачає прозору, етичну поведінку, яка сприяє сталому розвитку, відповідає чинному законодавству та узгоджується з міжнародними нормами поведінки. Це також означає, що соціальна відповідальність інтегрована в діяльність всієї організації, практикується в її відносинах та враховує інтереси стейкхолдерів. Зацікавлена сторона має один або кілька інтересів, на які можуть вплинути рішення та діяльність організації. Цей інтерес надає стороні «частку» в організації, яка створює відносини з організацією. Ці відносини не обов'язково мають бути формальними або навіть визнаватися стейкхолдером чи організацією. При визначенні того, які інтереси зацікавлених сторін слід визнати, організація повинна враховувати законність цих інтересів та їх відповідність міжнародним нормам поведінки.

Соціальна відповідальність передбачає розуміння більш повних очікувань суспільства. Фундаментальним принципом соціальної відповідальності є повага до верховенства права та дотримання юридично обов'язкових зобов'язань. Соціальна відповідальність, однак, також передбачає дії, що виходять за рамки дотримання закону і визнання зобов'язань перед іншими, які не є юридично обов'язковими. Ці зобов'язання випливають із загальноприйнятих етичних та інших цінностей. Очікування від соціально відповідальної поведінки можуть відрізнятися в різних країнах і культурах, організації, тим не менш, повинні поважати міжнародні норми поведінки, такі як ті, що відображені в Загальній декларації прав людини [2], Декларації зі сталого розвитку [3] та інших документах.

Попри те, що деякі науковці використовують терміни «соціальна відповідальність» і «сталий розвиток» як взаємозамінні, і між ними існує тісний взаємозв'язок, це різні поняття.

Сталий розвиток – це широко прийнята концепція та керівна мета, яка отримала міжнародне визнання після публікації в 1987 році доповіді Всесвітньої комісії ООН з навколишнього середовища і розвитку «Наше спільне майбутнє» [4].

Сталий розвиток задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Наразі організації визнають фінансові ризики, пов'язані зі зміною клімату, а отже, і те, чому важливо бути відповідальними щодо впливу їхньої діяльності на навколишнє середовище та діяти для пом'якшення та усунення цього впливу [5].

Сталий розвиток має три виміри – економічний, соціальний та екологічний – які є взаємозалежними; так, ліквідація бідності вимагає сприяння соціальної справедливості, економічного розвитку та захисту навколишнього середовища.

Важливість цих цілей підтверджувалася протягом багатьох років, починаючи з 1987 року, на численних міжнародних форумах, таких як Конференція Організації Об'єднаних Націй з питань навколишнього середовища та розвитку в 1992 р. та Всесвітньому саміті зі сталого розвитку у 2002 р.

Соціальна відповідальність зосереджена у організаціях та стосується обов'язків організації перед суспільством та навколишнім середовищем. Соціальна відповідальність тісно пов'язана зі сталим розвитком. Тому що сталий розвиток стосується економічних, соціальних та екологічних цілей, спільних для всіх людей, це спосіб узагальнення більш широких очікувань суспільства, які необхідно враховувати організаціям, які прагнуть діяти відповідально.

Таким чином, всеосяжною метою соціальної відповідальності організації має бути сприяння сталому розвитку та внесок у сталий розвиток.

Метою сталого розвитку є досягнення сталості для суспільства в цілому та планети. Це не стосується сталості чи поточної життєздатності будь-якої конкретної організації. Сталість окремої організації може бути, а може і не бути сумісною зі сталістю суспільства в цілому, яка досягається шляхом комплексного врахування соціальних, економічних та екологічних аспектів. Стале споживання, стале використання ресурсів та сталий розвиток засобів до існування є актуальними для всіх організацій та пов'язане зі сталим розвитком суспільства в цілому.

Отже, підходи до соціальної відповідальності обумовлюють, що головна мета організації полягає в тому, щоб максимізувати свій внесок у сталий розвиток.

Соціальна відповідальність – це «відповідальність організації з точки зору впливу її рішень та діяльності на суспільство та навколишнє середовище через прозору та етичну поведінку, які:

- сприяють сталому розвитку, зокрема здоров'ю та добробуту суспільства;
- враховує очікування зацікавлених сторін, застосовуючи чинне законодавство;
- відповідає міжнародним стандартам поведінки;
- інтегрована в організацію та практикується нею [1].

Стандарт ISO 26000 застосовується до всіх організацій приватного, державного та некомерційного секторів, незалежно від їхнього розміру. Він забезпечує керівництво для бізнесу в наступних сферах:

- визнання соціальної відповідальності та залучення зацікавлених сторін;
- інтеграція соціально відповідальної поведінки на підприємстві в цілому;
- дотримання семи основних принципів соціальної відповідальності (шоста стаття стандарту) [1]:
- підзвітність;
- прозорість;
- етична поведінка%;
- повага до інтересів зацікавлених сторін;
- повага до верховенства права;
- повага до міжнародних норм поведінки;
- повага до прав людини.

На становлення та розвиток європейської моделі корпоративної соціальної відповідальності значний вплив справили надзвичайний саміт Європейського Союзу з проблем зайнятості, економічних реформ і соціальної згуртованості (березень 2000 р., Ліссабон). На цьому саміті глави держав і урядів 15 країн ЄС ухвалили Спеціальне звернення з питань корпоративної соціальної відповідальності, в якому, зокрема, зазначалося, що розширення соціальної відповідальності бізнесу є перспективним елементом економічних і соціальних реформ, а результатом його має стати створення додаткових робочих місць та підвищення конкурентоспроможності компаній [6].

Отже, корпоративна соціальна відповідальність сприяє конкурентоспроможності організацій.

Дослідження проведено за підтримки Європейського Союзу в рамках проекту Жана Моне [номер гранту ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH, 101127252 – «Просування європейських навичок та підходів до сталої біоекономіки в умовах сучасних викликів в Україні» (PESAB)].

«Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності».

This research has been conducted with the support of the European Union within Jean Monnet project [grant number ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH, 101127252 – “Promoting of European skills and approaches for sustainable bioeconomy in the conditions of Ukrainian acute challenges” (PESAB)].

“Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them”.

Список використаних джерел

1. ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility. <https://www.iso.org/standard/42546.html>
2. United Nations (UN): Universal Declaration of Human Rights. 1948
3. United Nations (UN): Report of the World Summit on Sustainable Development, Johannesburg, South Africa, 26 August - 4 September 2002
4. United Nations (UN), United Nations World Commission on Environment and Development (WCED): Our Common Future. 1987
5. Kaminioti E., Kottaridi C., Economidou C. Bioeconomy and Corporate GRIReporting: a Case Study Analysis. In Circular Economy and Sustainability, vol. 2, 2022, pp. 383–399. ISSN 2730-5988 <https://doi.org/10.1007/s43615-021-00114-0>
6. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку : монографія / А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін. Київ : KHEY, 2012. 501 с.

Matthew Vaskov, Social Media Marketer
Catholic Charities Brooklyn and Queens, USA,
Inesa Chebanova, graduate student
Alfred Nobel University, Dnipro, Ukraine

MODERN METHODS FOR BOOSTING THE COMPANY COMPETITIVENESS

In the modern business world, increasing the competitiveness of an enterprise is an essential condition for its successful operation and development.

To achieve this goal, there are several strategic directions that require an integrated approach and effective management. One of the ways to increase competitiveness is to increase sales volumes of an enterprise's products or services. However, it should be noted that simply increasing sales volumes does not always guarantee that the desired